

Lög nr. 33/2013 um neytlumálin

Deildarstarfi Einar Pásson, Lögfræðingur
neyslumálin landsvæðingur.is

1. Almennar skilmálar

1.1. Þessi samningur er gerður milli Landsvæðingarmálaráðgjafa og [Nafn veitendans].

1.2. Þessi samningur er gerður um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

1.3. Þessi samningur er gerður um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

1.4. Þessi samningur er gerður um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

1.5. Þessi samningur er gerður um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

1.6. Þessi samningur er gerður um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

1.7. Þessi samningur er gerður um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

1.8. Þessi samningur er gerður um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

1.9. Þessi samningur er gerður um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

1.10. Þessi samningur er gerður um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

2. Lýsing á verkefni og skilgreining

2.1. Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

2.2. Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

2.3. Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

2.4. Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

2.5. Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

2.6. Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

2.7. Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

2.8. Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

2.9. Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

2.10. Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

3. Framkvæmd greiðslumats

3.1. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

3.2. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

3.3. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

3.4. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

3.5. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

3.6. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

3.7. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

3.8. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

3.9. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

3.10. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

4. Undanfölgur frá framkvæmt greiðslumats

4.1. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

4.2. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

4.3. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

4.4. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

4.5. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

4.6. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

4.7. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

4.8. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

4.9. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

4.10. Greiðslumatið er gerð á milli ára og er hluti af samningnum um neytlumálin.

5. Samanburður á neyslumálinum

Ár	Neyslumálin	Neyslumálin	Neyslumálin
2013	100%	100%	100%
2014	100%	100%	100%
2015	100%	100%	100%
2016	100%	100%	100%
2017	100%	100%	100%
2018	100%	100%	100%
2019	100%	100%	100%
2020	100%	100%	100%
2021	100%	100%	100%
2022	100%	100%	100%
2023	100%	100%	100%
2024	100%	100%	100%
2025	100%	100%	100%
2026	100%	100%	100%
2027	100%	100%	100%
2028	100%	100%	100%
2029	100%	100%	100%
2030	100%	100%	100%

Framkvæmd greiðslumats

- Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.
- Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.
- Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.
- Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.
- Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.
- Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.
- Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.
- Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.
- Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.
- Verkefnið er að tryggja neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

Neytlumálin

- Að ligmarki taka mið af grunnvæðingum áv. velferðarráðuneyti (+ áætlaða um rekstrarkostnað fasteigna og bifreiða).
- Heimilt að byggja á rauntölum frá lántaka, þó ekki lægri en sem nemur 75% af neyslumálinum – þarf að rökstyðja.
- Sérregla um aðila húsetta erlendis

Rekstrarkostnaður fasteigna og bifreiða

- 2% af virði fasteigna - fasteignamat eða brunabótamat, hvort heldur sem reynist hæsta.
- Heimilt að miða við rauntölur, en aldrei lægri en 1% af virði fasteignar - þarf að rökstyðja.

Rekstrarkostnaður bifreiða

- 720þ. á ári (60þ. á mánuði) - þá heimilt að draga frá kostnað vegna samgangna.
- Heimilt að miða við rauntölur, en aldrei lægri en 20þ. á mánuði - þarf að rökstyðja.

6. Úrskurðar- og réttarráðgjafi

Úrskurðar- og réttarráðgjafi er hluti af samningnum um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

Úrskurðar- og réttarráðgjafi er hluti af samningnum um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

Úrskurðar- og réttarráðgjafi er hluti af samningnum um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

Úrskurðar- og réttarráðgjafi er hluti af samningnum um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

Úrskurðar- og réttarráðgjafi er hluti af samningnum um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

Úrskurðar- og réttarráðgjafi er hluti af samningnum um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

Úrskurðar- og réttarráðgjafi er hluti af samningnum um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

Úrskurðar- og réttarráðgjafi er hluti af samningnum um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

Úrskurðar- og réttarráðgjafi er hluti af samningnum um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

Úrskurðar- og réttarráðgjafi er hluti af samningnum um neytlumálin og er hluti af samningnum um neytlumálin.

Niðurstaða greiðslumats

Niðurstaða greiðslumats telst jákvæð ef lántaki getur staðið við greiðslu fjárskuldbindinga á þeim tíma sem matið er framkvæmt.

Greiðslumat skal varðveitt ásamt öðrum gögnum um lántaka - fylgigögn skulu varðveitt tryggilega af lánveitanda í fimm ár frá lánveitingu

Lög nr. 33/2013 um neytendalán

Guðmundur Kári Kárason, lögfræðingur.

gudmundur.karason@fjr.is

Yfirlit

I. Forsaga

II. Breytingar frá gildandi lögum

[ATH. Kynning takmarkast við sjóðsfélagalán.]

I. Forsaga

Ný tilskipun ESB um neytendalán samþykkt 2008.

Tilskipun tekin upp í EES-samninginn 2009.

Efnahags- og viðskiptaráðherra skipar nefnd 2011.

Frumvarpið lagt fram á 140. þingi (2011-2012).

Frumvarpið lagt aftur fram með breytingum á 141. þingi (2012-2013).

Samþykkt 18. mars sl. og gengur í gildi 1. september nk.

II. Helstu breytingar frá nógildandi lögum

- ✓ 1. Gildissvið
- ✓ 2. **Upplýsingaskylda** - Séríslensk ákvæði
- ✓ 3. Réttur til að falla frá samningi.
- ✓ 4. Endurgreiðsla fyrir gjalddaga.
- ✓ 5. Útreikningur heildarlántökukostnaðar og ÁHK.
- ✓ 6. Úrskurðar- og réttarúrræði.
- ✓ 7. Lánshæfis- og **greiðslumat** - Séríslensk ákvæði.
- ✗ 8. Hámark ÁHK. - Séríslensk ákvæði.
- ✗ 9. Tengdir lánessamningar.
- ✗ 10. Óheimill yfirdráttur.
- ✗ 11. Aðgangur að gagnasafni.
- ✗ 12. Tryggingarskylda seljanda afnumin.
- ✗ 13. Lánamiðlarar

✓ = Umfjöllunarefni ✗ = Sleppt

1. Gildissvið laga nr. 33/2013

Takmarkanir á gildissviði (3. mgr. 2. gr.):

Skilgreint í reglugerð.

- Um skilmálabreytingu láns vegna greiðsluerfiðleika gilda aðeins ákveðin ákvæði laganna að því gefnu að:
 - a. slíkt fyrirkomulag er líklegt til að koma í veg fyrir mögulegan málarekstur vegna vanskila og
 - b. neytandi þarf ekki að hlíta óhagstæðari skilmálum en þeim sem er mælt fyrir um í upphaflegum lánessamningi.

Undanþágur (h-liður 1. mgr. 3. gr.)

- Samningar um frestun greiðslu afborgunar skuldar án þess að til komi viðbótarkostnaður.

Hvernig ber að lesa þessi ákvæði saman?

Lögin taka ekki til frestun greiðslna án kostnaðar og skilmálabreytingar. Ef skilmálabreyting, sbr. 3. mgr. 2. gr., þá gilda aðeins viss ákvæði laganna.

2. Upplýsingaskylda lánveitanda

- Í auglýsingum (6. gr.),
- fyrir samningsgerð (7. gr.),
- við samningsgerð (12. gr.)
- um breytingar á útlánsvöxtum (13. gr.)

Sérstök upplýsingaskylda lánveitanda vegna samninga sem kveða á um verðtryggingu eða breytilega vexti (25. gr.).

- séríslenskt ákvæði.

Upplýsingaskylda vegna auglýsinga

13. gr. laga nr. 121/1994

Á starfsstöð lánveitanda, svo og í auglýsingum og tilboðum, er skylt að upplýsa um árlega hlutfallstölu kostnaðar við lánessamninga sem lög þessi taka til. Ef lánveitandi er jafnframt seljandi vöru eða þjónustu skal einnig gefa upp staðgreiðsluverð hins selda.

6. gr. laga nr. 33/2013

Í öllum auglýsingum og kynningarefni um lánessamninga þar sem neytandi er upplýstur um vexti eða kostnað hans af láninu skulu koma fram staðlaðar upplýsingar í samræmi við þessa grein.

Veita skal upplýsingar á skýran, hnitmiðaðan og áberandi hátt upplýsingar skv. a-f lið. með lýsandi dæmi.

Ef skylt er að gera samning um viðbótarþjónustu í tengslum við lánessamning, einkum váttryggingar, til að fá lánið eða fá það með auglýstum skilmálum og skilyrðum, og ekki er unnt að ákvarða kostnað við þá þjónustu fyrir fram, skal ásamt árlegri hlutfallstölu kostnaðar einnig tilgreina, á skýran og áberandi hátt, þá skyldu að gera samning um viðbótarþjónustu.

Hvað er lýsandi dæmi?

19 liður aðfararorða tilskipunar 2008/48/EB:

"As the annual percentage rate of charge can at this stage be indicated only through an example, such example should be representative. Therefore, it should correspond, for instance, to the average duration and total amount of credit granted for the type of credit agreement under consideration and, if applicable, to the goods purchased. When determining the representative example, the frequency of certain types of credit agreement in a specific market should also be taken into account [...]"

Dæmið skal vera lýsandi fyrir markaðsaðstæður og þau lánskjör sem neytendum standa til boða vegna tiltekinnar tegundar lána.

Sjá nánari umfjöllun í leiðbeiningum framkvæmdastjórnarinnar: Guidelines on the application of Directive 2008/48/EC in relation to costs and the Annual Percentage Rate of charge.

Upplýsingar áður en samningur er gerður (7.gr.)

ALMENNAR KRÖFUR (7. gr.)

Lánveitandi skal með **eðlilegum fyrirvara** veita neytanda nauðsynlegar upplýsingar til að geta borið saman ólík tilboð og tekið upplýsta ákvörðun um það hvort gera skuli lánessamning.

Upplýsingar skal veita á pappír eða **öðrum varanlegum miðli**, á stöðluðu eyðublaði sem birt er í reglugerð sem ráðherra setur.

Upplýsingar sem ber að veita í lánessamningi (12. gr.)

Lánessamningar skulu skráðir á pappír eða vera á öðrum varanlegum miðli. Allir samningsaðilar skulu fá afrit af lánessamningi.

Varanlegur miðill: Tæki sem gerir neytanda kleift að geyma upplýsingar, sem beint er til hans persónulega, óbreyttar þannig að hann geti afritað þær og flett upp í þeim í hæfilegan tíma.

Úr athugasemdum: Til varanlegra miðla teljast ... geisladiskar, harðir diskar og vefsíður sem uppfylla ... skilyrði [ákvæðisins].

Er heimabanki varanlegur miðill?

Er heimabanki varanlegur miðill?

Stutta svarið er já, hann getur verið það.

Ráðgefandi álit EFTA dómstólsins í máli E-4/09.

Tekur til skoðunar hugtakið "varanlegur miðill" í skilningi tilskipunar 2002/92/EB um miðlun váttryggingar.

Ráðgefandi álit Evrópudómstólsins í máli C-49/11.

Tekur til skoðunar hugtakið "varanlegur miðill" í skilningi tilskipunar 97/7/EB um fjarsölusamninga.

Ráðgefandi álit EFTA dómstólsins í máli E-4/09.

Vefsíða geti talist varanlegur miðill samkvæmt 12. mgr. 2. gr. váttryggingarmiðlunartilskipunarinnar, að eftirfarandi skilyrðum uppfylltum:

1. Viðskiptavin er kleift að geyma upplýsingarnar skv. 12. með þeim hætti að þær séu aðgengilegar honum í viðunandi tíma með tilliti til þeirra markmiða sem þær þjóna.
2. Hægt sé að að afrita upplýsingarnar óbreyttar. Þær verða að vera geymdar á þann máta að váttryggingamiðlari geti ekki breytt þeim einhliða.

Að lokum taldi dómurinn að þegar ákvarðað er hvort vefsíða teljist varanlegur miðill skipti ekki máli hvort viðskiptavinur hafi veitt gagnkert samþykki (e. expressly consented) um upplýsingamiðlun í gegnum netið.

Ráðgefandi álit Evrópudómstólsins í máli C-49/11.

Ekki fullnægjandi að senda neytanda hlekk sem vísar á heimasíðu með þeim upplýsingum sem veita ber.

Slíkt uppfyllir hvort skilyrði fjarsölutílskipunarinnar um að upplýsingar skuli veittar/gefnar (e. given) og móttæknar (e. received) né uppfyllir "venjuleg" vefsíða skilyrði skilgreiningar tílskipunarinnar á varanlegum miðli um að kleift sé að geyma upplýsingar, sem beint er til viðskiptavinar persónulega, óbreyttar þannig að hann geti afritað þær og flett upp í þeim í hæfilegan tíma.

Í þessu samhengi eru 11. liður aðfararorða tílskipunarinnar áhugaverður:

"in the use of new technologies the consumer is not in control of the means of communication used ... it is therefore necessary to provide that the burden of proof may be on the supplier"

Upplýsingar um útlánsvexti

Upplýsa skal neytanda um allar breytingar á útlánsvöxtum, á pappír eða öðrum varanlegum miðli, **áður en breyting tekur gildi**. Í upplýsingum skulu koma fram þær fjárhæðir sem greiða skal eftir gildistöku nýrra útlánsvaxta og, ef fjöldi eða tíðni greiðslna breytist, upplýsingar um það.

[Neytandi skal að jafnaði upplýstur um breytingar með 30 daga fyrirvara. - séríslenskt]

Samningsaðilar geta þó komið sér saman um það, í lánessamningi, að veita skuli neytanda upplýsingar skv. 1. mgr., **með ákveðnu millibili** þegar breytingar á útlánsvöxtum eru af völdum breytinga á viðmiðunargengi, viðmiðunarvöxtum eða vísitölum og upplýst er um hið nýja viðmið opinberlega á viðeigandi hátt og það gert lántaka aðgengilegt hjá lánveitanda.

Er nægilegt að birta upplýsingar á greiðsluseðli verðtryggðs láns og heimasíðu lánveitanda?

Sérstök upplýsingaskylda lánveitanda (25. gr.)

Á bæði við um verðtryggða samninga og samninga með breytilegum vöxtum.

Veita skal upplýsingar um á pappír eða öðrum varanlegum miðli, um:

- sögulega þróun verðlags og vaxta og áhrif þeirra þátta á breytingar á höfuðstól og greiðslubyrði sé um verðtryggt lán að ræða og um breytingar á greiðslubyrði sé um óverðtryggt lán að ræða.
- þróun verðlags og ráðstöfunartekna síðustu 10 ár fyrir gerð samnings.

Sé um verðtryggðan lánsamning að ræða skal lánveitandi láta neytanda í té "auka" niðurgreiðslutöflu þar sem miðað er við meðaltal ársverðbólgu síðustu 10 ár fyrir gerð samnings.

Neytendastofa sér um að birta upplýsingarnar sem lánveitendur skulu byggja upplýsingagjöf sína á.

Greinin á ekki við um endurnýjun og/eða hækkun yfirdráttarheimilda ef heildarlánsfjárhæð er lægri en viðmiðunarfjárhæð vegna framkvæmdar greiðslumats (2m/4m).

3. Réttur til að falla frá samningi.

Neytandi hefur 14 almanaksdaga frest til að falla frá lánessamningi án þess að tilgreina ástæðu. (16. gr.)

Ef lánveitandi nýtir rétt sinn til að falla frá samningi þá skal hann tilkynna innan tímafrests og greiða höfuðstól + áfallna vexti og verðbætur, án óþarfa tafa og eigi síðar en 30 almanaksdögum eftir að hann sendir lánveitanda tilkynningu; reikna skal vexti á grundvelli útlánsvaxta sem samningur kveður á um.

Lánveitandi á ekki rétt á öðrum bótum frá neytanda sem fellur frá samningi en nemur óafturkræfum lögboðnum gjöldum sem lánveitandi hefur greitt til hins opinbera.

- Sé um veðlán að ræða á lánveitandi þó rétt á kostnaði við skjalagerð, sem farið hefur fram, eins og verðskrá lánveitanda gerir ráð fyrir hverju sinni.

4. Endurgreiðsla fyrir gjalddaga.

Neytanda er heimilt að standa skil á skuldbindingum sínum samkvæmt lánessamningi, að öllu leyti eða að hluta, fyrir þann tíma sem umsaminn er.

Notfæri neytandi sér heimild þessa á hann rétt á lækkun á heildarlántökukostnaði sem nemur vöxtum og öðrum gjöldum sem greiða átti eftir greiðsludag.

Þegar um er að ræða greiðslu fyrir gjalddaga á lánveitandi rétt á því að fá sanngjarnar bætur, uppgreiðslugjald, sem byggist á hlutlægum grunni vegna kostnaðar sem hann hefur orðið fyrir og tengist beint greiðslu fyrir gjalddaga.

Takmarkanir á álagningu uppgreiðslugjalds

Ef lengri tími en eitt ár er á milli greiðslu og loka lánstíma þá hámark 1% af fjárhæð endugreiðslunnar, ef eitt ár eða minna eftir þá hámark 0,5%.

Uppgreiðslugjald má að hámarki vera sú vaxtafjárhæð sem neytandi mundi hafa greitt lánveitanda á tímabilinu frá greiðslu fyrir gjalddaga og til loka lánstíma samkvæmt samningi aðila.

Ekki er heimilt að krefjast uppgreiðslugjalds:

- a. ef greiðsla hefur átt sér stað samkvæmt vátryggingarsamningi sem er ætlað að tryggja greiðslu lánsins,
- b. þegar um er að ræða yfirdráttarheimild,
- c. ef lán ber breytilega vexti,
- d. ef ástæða uppgreiðslu er gjaldfelling láns af hálfu lánveitanda, eða
- e. ef uppgreiðsla nemur lægri fjárhæð en 1.000.000 kr. á ársgrundvelli.

5. Árleg hlutfallstala kostnaðar

Árleg hlutfallstala kostnaðar: Heildarlántökukostnaður, lýst sem árlegum hundruðshluta af heildarfjárhæð láns þess sem veitt er og reiknað út í samræmi við ákvæði 21. gr.

Heildarlántökukostnaður: Allur kostnaður, þ.m.t. vextir, **verðbætur**, þóknun, skattar og önnur gjöld sem neytandi þarf að greiða í tengslum við lánsamning og lánveitanda er kunnugt um við samningsgerð, að frátöldum þinglýsingarkostnaði...

Greinin nánast óbreytt frá 121/1994, þó...

3. mgr. 21. gr. Ef lánessamningur heimilar breytingu á vöxtum eða öðrum gjöldum sem teljast hluti árlegrar hlutfallstölu kostnaðar, en ekki er unnt að meta hverju nemi á þeim tíma sem útreikningur er gerður, skal reikna út árlega hlutfallstölu kostnaðar miðað við þá forsendu að **verðlag**, vextir og önnur gjöld verði óbreytt til loka lánstímans. **Ef lánessamningur heimilar verðtryggingu skal útreikningur árlegrar hlutfallstölu kostnaðar miðast við ársverðbólgu samkvæmt tólf mánaða breytingu vísitölu neysluverðs og þá forsendu að ársverðbólga verði óbreytt til loka lánstímans.**

6. Úrskurðar- og réttarúrræði

Skylduaðild að úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Neytendur geta skotið ágreiningi er varðar fjárhagslegar kröfur og einkaréttarlega hagsmuni tengda neytendalánnum til nefndarinnar.

Lánveitendur skulu hafa aðgengilegar upplýsingar um úrskurðar- og réttarúrræði, þ.mt. um nefndina.

Nefndin kveður upp rökstudda úrskurði sem verður ekki skotið til stjórnvalda.

Endurskoðun samþykkt stendur yfir.

7. Lánshæfis og greiðslumat

10. gr. laga nr. 33/2013 um neytendalán.

Reglugerð um framkvæmd lánshæfis og greiðslumats.

- Drög birt á heimasíðu IRR 7. júní 2013

[ATH. Umfjöllun ekki tæmandi og sniðin að sjóðsfélagalánnum]

Reglugerð um framkvæmd lánsþæfis og greiðslumats.

Tekur gildi samhliða lögunum.

Ávallt skal framkvæma lánsþæfismat.

- Greiðslumat skal framkvæma ef fjárhæð lánsþæfings er 2m kr. eða hærri til einstaklings og 4m kr. eða hærri til hjóna/sambúðarfólks.

Óheimilt er að veita lán ef lántaki hefur augljóslega ekki fjárhagslega þurfi til að standa við skuldbindingar sínar.

- Nema verðmeiri veð eða tryggingar og lántaki sé upplýstur.

Fasteignaveðlán því almennt undanþegin banni.

Framkvæmd lánshæfismats

Lánshæfismat skal byggt á viðskiptasögu aðila á milli og/eða upplýsingum úr gagnagrunnum um fjárhagsmálefni og lánstraust.

Heimilt að byggja mat á upplýsingum **úr gagnagrunni þriðja aðila** um fjárhagsmálefni og lánstraust.

Gagnagrunnur um fjárhagsmálefni og lánstraust:

- Safn upplýsinga um fjárhagsmálefni og lánstraust einstaklinga, fyrirtækja og annarra lögaðila sem geymt er í gagnagrunni óháð því hvort þær eru ætlaðar til eigin nota eða miðlunar til annarra, sbr. reglugerð um söfnun og miðlun upplýsinga um fjárhagsmálefni og lánstraust.

Framkvæmd greiðslumats

Hjón og sambúðarfólk **skulu metin saman** vegna sameiginlegrar lántöku.

Byggir á staðfestum gögnum um tekjur, eignir, skuldir og fasta kostnaðarliði.

Framfærslukostnaður og rekstrarkostnaður bifreiða og fasteigna skv. viðmiðum skilgreindum í reglugerð.

Framkvæmd greiðslumats

Reglur um útreikninga:

- Verðtryggð lán - útreikningar geri ráð fyrir ársverðbólgu skv. vísitölu neysluverðs í hverjum mánuði eins og Hagstofan reiknar hana - ársverðbólga óbreytt til loka lánstíma
- Breytilegir vextir – miða við að vextir haldist óbreyttir til loka lánstíma

Undanþágur frá framkvæmt greiðslumats

Vegna skilmálabreytingar vegna greiðsluerfiðleika lántaka, að uppfylltum skilyrðum 3. mgr. 2. gr. laganna.

Hafi greiðslumat verið framkvæmt á sl. 12 mánuðum – staðfesting frá lántaka að aðstæður hafi ekki breyst.

Hækkun lánessamnings um 500.000 kr. eða lægri fjárhæð eða framlenging lánstíma til 3. mánaða eða skemmri tíma.

Ef lánveiting miðar einungis að uppgreiðslu eldra láns ásamt lántökukostnaði og breytingin leiðir til lægri greiðslubyrði.

Neysluviðmið

- Að lágmarki taka mið af grunnviðmiðum skv. velferðarráðuneyti (+ áætlana um rekstrarkostnað fasteigna og bifreiða).
- Heimilt að byggja á rauntölum frá lántaka, þó ekki lægri en sem nemur 75% af neysluviðmiðum – þarf að rökstyðja.
- Sérregla um aðila búsetta erlendis

Rekstrarkostnaður fasteigna og bifreiða

Rekstrarkostnaður fasteigna

- 2% af virði fasteigna - fasteignamat eða brunabótamat, hvort heldur sem reynist hætta.
- Heimilt að miða við rauntölur, en aldrei lægra en 1% af virði fasteignar - þarf að rökstyðja.

Rekstrarkostnaður bifreiða

- 720þ. á ári (60þ. á mánuði) - þá heimilt að draga frá kostnað vegna samgangna.
- Heimilt að miða við rauntölur, en aldrei lægra en 20þ. á mánuði - þarf að rökstyðja.

Samanburður á neysluviðmiðum

	Grunnviðmið velferðarráðun.	Umboðsmaður skuldara (án samgöngukostn.)	Sértæk skuldaaðlögun
Einhleypir			
Barnlausir	96.910	86.703	96.736
Með 1 barn	153.306	132.755	149.245
Með 2 börn	203.465	173.366	198.472
Hjón / sambúðar- fólk			
Barnlaus	169.298	148.048	160.341
Með 1 barn	225.694	194.103	212.694
Með 2 börn	275.853	234.713	261.921
Með 3 börn	319.773	269.881	307.554

Niðurstaða greiðslumats

Niðurstaða greiðslumats telst jákvæð ef lántaki getur staðið við greiðslu fjárskuldbindinga á þeim tíma sem matið er framkvæmt.

Greiðslumat skal varðveitt ásamt öðrum gögnum um lántaka - fylgigögn skulu varðveitt tryggilega af lánveitanda í fimm ár frá lánveitingu

Lög nr. 33/2013 um neytendalán

Guðmundur Kári Kárason, lögfræðingur.

gudmundur.karason@fjr.is